

Előfizetés:

Egész évre. . . 5 frt — kr
Fél évre . . . 2 frt 50 kr
Negyed évre. 1 frt 25 kr

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a nyomdatu-
lajdonosnak küldendők.

BAJAI HIRADÓ

politikai és társadalmi közlöny.

Hirdetési díj:

Egy egy hasábos petit sor-
ért 10 kr többszöri hirdetés-
nél olcsóbb.

Nyilttér sora 25 kr.

Bélyegdíj minden hirdetés-
nél 30 kr.

Kéziratok nem adatsnak vissza.

Névtelen közlemények nem
fogadtnak el

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
DRESCHER REZSŐ
köz- és váltóügypév.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési díjak és hirdetések
NÁNAY LAJOS
nyomdájában fogadtnak el

Képzőművészetünk.

Sokszor hangzott fel az a méltó, fájdalom, nagyon is indokolt megütközés, aggodás szava, hogy a vidéki intelligensebb városok elmaradnak az ország központjától irodalmi, de különösen művészeti szempontból!

Hozzá van szokva a vidék közönsége ahhoz, hogy lapjaiban, azoknak első helyén, keserű feljajdulásokat, majd meg éles ostoresattogást; sőt nem ritkán magyaros káromkodást is olvas ugynevezett közállapotainkról. Fejtegetik, boncolják a visszás állapotokat, rámutatnak gyakran a sebre is, anélkül azonban, hogy megmondanának annak gyógyítása módját.

A közönség be is látja néha, hogy a cikkezőnek igaza van, talán érzi is, hogy a seb sajog; de hát „mit csináljunk“, eddig is fáj, ezután is fájni fog, hát tán csak nem halunk bele!

Ez a szomorú sententia!

És a cikk elhangzott hiába!

Attól félünk, hogy e soraink is pusztában fognak elhangzani.

Attól félünk, hogy ismét süket füleknek beszélünk; de azért elmondjuk mégis óhajunkat, talán egy-egy, az ideálisan szép, jó és nemes célokért hevülni tudó elme gondolkóba esik fölötte és azon meggyőződésévé érleli véleményünket, hogy bizony tanácsos és érdemes, nemcsak, kötelesség az általunk megjelölt irányban valamit tennünk; és talán ekként eredménytel láthatunk munkához, ha a választás, a kenyérért való küzködés zaja, tolongása lemul.

*

Fővárosunkban, az ország szívében jubileumra készülnek. A magyar képzőművészet első negyed százada mult el, nagy zivatarok közben, s ma győzelmi ünnepet ünnek.

Győzelmi ünnep lesz; de nem fogják harsonák hirdetni a győzedelmet; mert az első győzelem csak csekély jelentőségű. Meg van alapítva képzőművészetünk a későbbi időkre. Van lelkes tábora a fiatal művészeknek, sőt elmondhatjuk, hogy e táborban csillagok is ragyognak.

S e győzelmi ünnepen sajnós, — panaszszal kell szólnunk a hazához. Panaszszal kell a nemzethez fordulni, s rámutatni a győzelemre, a győzedelmi zászlóra, melyet a harcok nem bír el, mert gyenge hozzá.

Az egész nemzetnek tömörülni kellene, hogy ezt a győzedelmet megünnepelje az alkalomhoz méltóan és komolyan:

A jubilans képzőművészet kér támogatást a nemzetől.

Támogatást, hogy tovább haladhasson a győzelemnek útján, támogatást, hogy el ne hulljon dicsőségének kezdetén.

Az a kis tábor, a művészek tábora, dolgozik, munkál, fárad . . . Elkészíti képét, belélehel művészetét, ambícióját és lelkét . . . Azután kiállítja művét a képzőművészetek csarnokában . . . A közönség, a sajtó megnézi . . . megdicséri . . . gratulál a művészeknek s a művész a kiállítás végén dagadó kebellet . . . csomagolja össze a képét és viszi . . . haza, pihentetni . . .

Ez a művészet sorsa! . . .

A közönség eljár a fényes csarnokba, megnézi a képeket s ezzel azt hiszi, hogy eleget tett a követelményeknek . . . ő is pártolta a művészetet.

Ezt a szomorú tapasztalatot merithetjük a képzőművészet 25 éves történetéből . . .

Majdnem elkövetnők azt a barbarizmust, hogy sajnálkozhatnánk a művészet illetén haladásán, művészeink illetén szaporodásán . . .

Igen! . . . Mert 30 év előtt dolgozott 8—10 festőművészünk, és akadt 10—15 főúr, aki megvásárolta a művészek képeit egyre-másra.

Most szomorú megfordítottját éljük az akkori viszonyoknak.

Van 150—200 haladó, örvedetesen haladó művészünk; akik dolgoznak vasszorgalommal s nincs a ki a képeket megvegye?

A kormány eleret tesz. A muzeum budget-je keretében szép összeg van előirányozva képvásárlásra, s ezenkívül a képzőművészeti társulatot is subventióban részesíti.

De hol van a közönség?!

Ismert nevű főurak neveivel gyakran találkozunk a képvásárlók között; de nagyobb részük, sokkal nagyobb részük többet törődik versenylovainak istállójával, mint a képzőművészetek csarnokával.

Elég a panaszszal!

Nem akajuk a végtelenbe nyújtani a jajveszékést. És miben rejlik képzőművészetünk betegségének oka?

A centralisatióban!

A politikában, közigazgatásban, talán a militarizmusban is hívei vagyunk a központosításnak.

De a tudományban, a művészetben, a civilizatióban nem!

Csak egyenletes lépésben való haladás vezet célhoz és csaknem ér semmit a józan törekvés; ha az nem a köz, a társadalom javát tartja szeméi előtt.

Látjuk a fővárost haladni. Ennek intelligens elemeiből kerülnek ki a tudomány, irodalom, művészet, ipar, kereskedelem és közgazdaság támaszai.

Míg a vidék mindebben oly messze elmaradt!

A képzőművészeti társulat körülbelül 800 tagja között alig $\frac{1}{10}$ részben van képviselve a vidék. Pedig ez intézetünk országos érdekű nemzeti intézmény, melynek dicsősége és győzelme, a nemzet dicsősége és győzelme.

De mennyiben járulhat a vidék a képzőművészet emeléséhez?

Talán belépjenek a képzőművészeti társulatba?

Nem!! Hisz csak az imént hangsúlyoztuk, hogy a művészetet nem szabad centralizálni.

Látjuk Németországban! Minden valamire való városban képtár, múzeum, műcsarnok van.

Es milyen tömérdek számu „Kunstverein“ él és teljesíti nemes hivatását a nagy német nemzetben.

Hát mi nem tehetjük ugyanazt?!

Hát Baján és nagy vidékén nem találkozik 50 intelligens ember, aki „műegyletté“ vagy „képtáregyletté“ tömörülve megadná az impulzust a művészetek pártolására a vidéken?

Mily céllal, mily szervezettel?

A célt ismerjük; egyetlen igazán nemes és önzetlenül hazafias cél: a képzőművészetek pártolása.

Szervezete az volna, hogy hat városunk és vidéke, esetleg a szomszédos nagyobb városok intelligentiája egy társulattá tömörülne. Minden tagja a társulatnak fizetne évi tagsági díjat, ezenkívül a városi és a megyei törvényhatóság, esetleg a kormány is nyujtana subvenciót, ha a társulat áldásdúsan kezdí meg működését. A társulat összeköttetésbe lépne a fővárosban lakó magyar művészekkel, ezeknek képeiből évenként legalább egyszer, vagy ha fokozódik iránta az érdeklődés kétszer kiállítás rendezne, majd egyik, majd má-

sik városban, melyet belépti díj mellett megtekintene a város apraja, nagyjá.

És a végéül.

A befolyó jövedelmek, subvenciók, tagsági díjak és a belépti díjakból befolyt összegekből magyar művészek képeit vásárolja meg a társulat. Eleinte egyet, kettőt, harmat, később többet is. Az így megvásárolt képekből alakulhatna egy városi képtár, mely bizony Baja városának és vidékének vagy bármely a társulatba lépő társ-városnak nem csekély büszkeségét és örömét képezhetné.

Ezenkívül évenként egy-egy képet a társulat saját tagjai között kisorsol. Ez lenne a vonzerő a tagokra nézve, mely összetartja őket, ha már a főcél csupa önzésből nem is tekintenek.

Gondolkodjunk tehát komolyan ezen eszme felett, keltsünk iránta kellő érzéket, fogékonyságot, érdeklődést.

Fel a munkára!

Ne engedjük a kezdeményezést, a siker dicsőségét másnak; különösen ne engedjük ott, ahol számba sem eshető csekély áldozat, nagy és nemes hazafiai kötelességet teljesíthetünk!

Szellem és értelmiség.

II. Replika.

Haladjunk! kiáltja az egész 19. század; kiáltja a liberalizmus, materializmus, kommunizmus, nihilizmus, anarchizmus stb. a népszerűtlen konservatizmusnak.

Haladjunk kiáltja a „Bajai Híradó“ is „szellem és értelmiség“ című cikkében a „maradiság“ ősi szelleme alatt trespó Baja és vidéke értelmiségének fülébe!

Derekasán megleckézteti mindkettőt; hogy dacára

T Á R C A.

Szülőházam . . .

Szülőházam kertjében járnak
Lelkem zárandók gondolatjai
S megrezenek, mikéntha ott
Szólított volna valaki,
Ott járt anyám a kerti uton,
Testvéreim s a rokonok.
— Én nem tudom: úgy fáj a lelkem,
Mikor kertünkre gondolok.

Szülőházam nagy udvarába
Elszáll gyakorta az emlékezet,
És felkutat minden zugot,
Beröpköd minden kis helyet.
Ott a buvó mind . . . ott folyt egykor
Gyermekkorom játéka, ott . . .
— Én nem tudom: úgy fáj a lelkem,
Ha udvarunkra gondolok.

Szülőházam szobáin által
Egy multat ver föl lépteim zaja . . .
Apám könyvtára állt itt,
Amott anyám kis asztala.
S szegény anyám beszélt apámról,
Ki már a sirban nyugodott . . .
— Én nem tudom: úgy fáj a lelkem,
Ha szobáinkra gondolok.

Szülőházam utcája hosszán
Végig repült a könnyű fecske — 's én . . .

S ott léptem ki az ifjkorba,
Az álmat is ott kergetém.
S ott vitték — anyam koporsóját,
Örök-buesüm ott zokogott . . .
— Oh most tudom: mért fáj a lelkem,
Mikor utcánkra gondolok.

Szülőházam helyére szárnyal
A sors üldözte fáradt képzelem.
Idegen már a ház, a hely;
Az vagy, szülőföld, énnekem.
Nem varja senki hazajöttöm,
Nincs szív, a mely felém dobog . . .
— Oh, hogyne fájna hát, ha olykor
Szülőföldemre gondolok.

Dömötör Pál.

Petőfi álnevei.

— Eredeti tárcá. —

Halhatatlanunk életének adatai egyre-másra gyűlnek. A történetirő szorgalma összegyűjti az elszórtan megjelenő fontosabb mozzanatokat, hogy majdan felépíthesse belőlük Petőfi Sándor életrajzát. S ép ezért kell fontosságot tulajdonítanunk minden kis mozzanatnak, mely a kortársak egykorú följegyzései, vagy élőszóval való elbeszélései után napfényre kerül.

A Petőfi sírjának keresésével kapcsolatos mozgalmak igen sok adatot hoztak napvilágra, melyek különben reánk és az utódokra nézve elvesztek volna.

Én magam is számos, igen érdekes dologra bukkantam kereséseim közben; melyek azonban a mai napig holt tőkét ké-

nagy szellemi és anyagi erejének nem halad, hanem marad.

A leekéztetést elfogadjuk, de kérünk világosabb korrektívát, tiszta programmot, meghatározott irányt, útmutatót a haladás boldogító régiója felé, a melytől elmaradtunk.

Ha „maradik“ vagyunk, miben vagyunk azok? Szellemi életünkben melyik azon vonás vagy pont, azon cselekvési irány, mely konservatívnak bélyegezhető?

Betű szerinti értelemben vagyunk-e maradik, vagyis a dolce far niente lazzaroniait, vagy általában kárhöz-tathatja-e a ránk kötött konservatív szellemet?

S mit tegyünk már most, hogy e szellemet levet-köztessük?

A budapesti Andrassy-uton, vagy a bajai szt.-Antal utcában palotákat építsünk?

Lapszerkesztők legyünk, vagy könyveket írjunk?

Legyünk koripeus politikusok mint Gambetta?

Legyünk a divatos liberalismus, materialismus, nihilismus stb. hívei? Pedig ez mind a haladást irta zász-lajára.

Mit tegyen Baja város 24 ügyvédje? Mit egyebet, mint hogy feleik ügyeit ügyesen, törvényesen, lelki-ismeretesen védjék. És ha ebben „maradik“, kérdem miben vétenek a haladás ellen? Vagy mindegyik új büntető kodexet írjon?

Mit tegyen Baja város 26 orvosa egyebet, mint hogy szerzett és még szerzendő orvosi tudományával esküjéhez híven a beteg emberiséget gyógyítsa? És ha ebben „maradik“, ha kötelességük teljesítésében állhatatosan megmaradnak, — kérdem vétenek a hala-dás ellen?

Mit tegyen Baja város száz hivatalnoka egyebet, mint hivatalát pontosan betölteni? És ha ebben mara-dik, kérdem miben vétenek a nemzeti kultúra ellen?

Mit tegyen Baja város nagy olvasottságú tanítói és tanári kara egyebet, mint nagy képzettségét a gyer-

mek és az ifjuság nevelésében és tanításában értéke-síteni? És ha e magasztos, a legkulturalisabb tényke-désben állhatatosan „maradik“, — kérdem, — ez által a haladás fáklavilága elől elrejtőznek?

Mit tegyen Baja és vidékének szép képzettségű papsága egyebet, mint az isteni és emberi törvények megtartására tanítani, buzdítani; sok oldalú ismeretei-vel az emberiséget templomban, iskolában és künn az életben vezetni? És ha e szent hivatás teljesítésében „konservatív“, kérdem vét a haladás ellen?

Ha Baja város és vidékének népe ernyedetlen szorgalommal műveli földjét, fát, izzad és mégis napról napra szegényebb lesz, — kérdem mi által vét-kezik a haladás ellen?

Ezek után azt hisszük, hogy csak frázisokból van fonva amaz ostor, melylyel a „Bajai Híradó“ „szellem és értelmiség“ cím alatt oly szellemesen leekézteti Baja város és vidékének értelmiségét.

Tessék nyíltan kimondani, hol és miben nem ha-ladunk?

Positív célt, irányt, nem frázisokat kérünk; és ha a maradiság, a józan konservatismus észvilágánál azt látandjuk, hogy az az eddiginél jobb, — követni fogjuk! A régít nem azért tenni félre, mert régi; az újat nem azért elfogadni mivel új, hanem mivel jobb: ez észszerű, józan konservatismus; és ha állítólag a „Bajai Híradó“ szerint ennek szelleme élteti Baja város és vidékének értelmiségét, — ez esetben az nem marad, hanem halad.

S azért e kérdésre: hol vagy Ádám? Baja és vidé-kének értelmisége nem buvik el, hanem bátran kiáltja: „itt vagyok“!

M. M.

peznek, mert nincsen aki felhasználja őket. Most azonban, hogy csak világra boesátom e közleményt, a jellemrajzról bizonyynyal le fogja belőle vonni a hiteles tanulságot.

Ezuttal azon nevekről akarok szólni, melyek alatt Petőfi szerepelt.

Tudjuk, hogy mily rövid volt pályája, mily keveset élt ahhoz, amit megteremtett. Egész élete csak annyi volt, amit Schiller oly találon nevezett el „Sturm und Drang“-nak. Egy föllendülés, egy hatalmas lépés a semmiből a hallhatatlanság piedestáljára: elég ily rövid életre!

A küzdés, a nyomor idejében a határozatlanság neki is sajátja volt. A selmeci szobácskától, a koltai mézes napokig tapogatódzott, habozott. Katona, színész, tanuló és író volt itt és ott, s e változások folyama alatt az ő név megválasztásában is ingadozott, melyet majdan világhírív kellett tennie.

A Petrovich név, melyen született, s mely néven 1829-ben a keeskeméti ev. főtanodába, majd később Szabad-Szálláson, Szt.-Lőrincen és Gyöngön, s 1839-ben Selmecen is az iskolai anyakönyvbe bejegyezve lett, nem tetszett neki. A szláv végzet („vich“) sokszor okozott neki bosszúságot, mikor tanulóársai „vadrác“-nak nevezték. Minden alkalommal kijelentette tanulóársai előtt, hogy mihelyt alkalma lesz hozzá, nevét meg fogja változtatni, de az akkori katonás, merev szabályok miatt ezt nem tehette.

1839. február 15-én komor téli időben Petőfi gyalog indult el Selmecről Pestre. Atyja, kinek vagyonát az 1838. évi árvíz, s később tüzvész tette tönkre, megvonta tőle pártfogását, s így kénytelen volt a selmeci főiskolából távozni. Pesten hosszas bo-

lyongás után a nemzeti színházhoz került, ahol színlapokat hor-dott, szerepeket másolt, s mint akinek legforróbb vágya teljesült „Róna y Sándor“ néven iratta be magát a személyzet név-sorába.

Tudjuk, hogy nem sokáig volt itt. A szigorú apa erőszakkal hazavitte őt s a mézáros mesterségre akarta tanítani. Petőfi in-nen rokonaihoz menekült Asszonyfára (Vasmegeye), majd a soproni lyzeumba iratkozott be, s miután itt sem boldogult, lett belőle „zöldhajtokás sárgapitykés közlegény“.

Az 1840. év elején, mint katona, párhetli szabadságot ka-pott, amit arra használt föl, hogy Selmecen meglátogatta jó bará-tait a Szeberényi testvéreket és Neumann Károlyt. Ez alkalommal az utóbbinak írt egy négysoros emlékkeresecskét, mely alá „Sólyom Sándor“ nevet írt. Az idősebb Szeberényi el-beszelése szerint Petőfi előtte kijelentette, hogy ezentel e nevet állandóan fogja használni.

Tudjuk, hogy ez nem teljesült be.

Mikor a katonaságtól megszabadulva a pápai főiskola tanu-lója lett, s itt Orbay és Jókai-val együtt lakott, ismét kezd-te a neveket kombinálni.

Szeberényinek egy könyvet küldött emlékül, melynek belső lapjára ezeket írta:

„Szeretett kebelbarátjának emlékül Örómf Vidor 1842. évben Pápán“.

Egyik Szeberényihez intézett levelét pedig így írta alá:

„Ölel barátod

Petrovics Sándor, tanuló, hajdan; Róna y, színész, jövőben Sió színész és litterator“.

Nyílt levél a szerkesztőhöz.*

Budapest, 1886. november 2.

Kedves barátom!

Jelky András élete viszontagságait érdeklő egykorú röpirat szövegének közlése alkalmával két helyütt is „megészrevételezed” állításaimat.

Az első észrevétel két állításban kulminál. Először, hogy Baja őslakossága, a magyarok és bunyevácok, a pethői részen laktak, és a később ide telepített szerb lakosság pedig a mostani városrészen telepedett le, és hogy az innen kiinduló telepítvények a Dunaaljban voltak. Másodsor, hogy az utóbbi telepítvények lakói, miután sokat kellett szenvedniök a Duna áradásai miatt, lassankint a jelenlegi magasabb fekvésű városrészbe húzódtak vissza.

Észrevételed ezen első része Dorka néni ellen, s így mellettem szól, a második szintén melettem fog szólni, ha okaimat meghallgatod.

A régi Baja esomópontját, zömét én nem minden alap nélkül a mai belváros és a többi magasabban fekvő városrészek helyén keresem. Az egyik alap a melyre állításom épitem az, hogy a régi Baja első nyoma ott volt a magasán fekvő pethői szőlőkben, hol az ismert római telepítvény Patavium állott. Innen a magyaros hangzásu petői elnevezés. A természetes magaslát magától kínálkozott a letelepülőknek. A későbbi telepítvény — ennek mintegy folytatásaképpen — a tőle északnyugat felé húzódó domborlaton terült el. Hogy igazam van, ezt állítván, templomaink tanúság tételéhez folyamodom.

Azt ugyhiszem nem kell külön bizonyítanom, hogy minden telepítvény központja a templom szokott lenni, melyet a települők a legvédelemben helyre szoktak építeni. Már most ha végig tekintünk Baja összes templomain, lehetetlen eltagadni, hogy valamennyi a város emelkedett s így a Duna ágától teljesen meg-

* Helyszűke miatt késett.

Szerk

A pápai főiskola képzőtársaságának évkönyve is följegyezi Petőfi egy álnévét. Ugyanis mikor neve a képzőtársaságban, mint verselője nevezetes lett „P o m o n n a y” álnévén nyújtotta be egyik versét. A matadorok, akik nem tudták, hogy kit rejt az álnév, agyondorongolták a verset, s az „ad acta” tétetett.

Páparól a színészet csábította el Petőfit.

Vándorlása közben Ozorán (Tolna m.) Szepsy Károly szintársulatához állott be, s egy fél évig együtt bolyongott velük a legnagyobb nyomorúságban, apró falukban s kisebb városokban. Czece, Szilas-Balhás és Sárbogárd voltak a főállomások, míg végre Mohácsos utólérte őket a bukás, a társulat felbomlott. Petőfi e körútjában az írott s nagy ritkán nyomtatott színlapokon, mint Sió, majd meg ismét, mint R ó n a y szerepelt.

Röviddel ezután Székesfehérvárra ment. Itt időzött ekkor S z a b ó József szintársulata, melynek előadásait gyakran látogatta. A társulat primadonnájával ismeretséget kötött, beleszeretett s ismét felesapott színésznek. Ugyanaz a nyomorúságos vándorlás kezdődött újra, mint előbb, csakhogy Petőfi már nagyobb szerepeket játszott. A „B o r o s t y á n” alakjai kedvencei lettek a publicumnak, s e néven nem más szerepelt mint Petőfi Sándor.

1843-ban kecskeméti színész korában felkereste Pesten Bajza Józsefet és P ö n ö g e i Kiss Pál néven egy költeményt adott át neki, melyet Bajza el is fogadott, s a „Hortobágyi koreszmárosné . . .” legközelebb megjelent az „Athaeneum” hasábjain. Majd a „Honderú” és „Regélő” is egymás után közölték verseit. Vörösmarty és Bajza tanácsokkal látták el, s Vörösmarty indítványára a Petőfi Sándor nevet

védett helyen áll. Miként tétélezhetjük föl, hogy egy települő esoport távol lakják a templomát? Hiszen akkor az tulajdonképeni rendeltetésének nem fogna megfelelni. És ha való volna állításod, hogy a tulajdonképeni Baja telepei „többnyire a Dunaaljban voltak”, ez esetben miután a Duna régi medre sokkal messzibb volt a mainál, e telepítvényekből egész kis utazás eshetett Baja akármelyik templomáig. Igen is hiszek ilyen telepek létezésében, csakhogy ezek kisebb halász- és molnártelpek voltak, melyek egy részét igen, de zömét nem képezhették soha Bajának.

Baja zöme — részint a magassági kedvező viszonyoknál fogva, részint egy itt (tán már csak romokban) talált őstelepítvényhez fűződő traditio nyomán — ott volt a mai Baja emelkedett helyén, közel templomaihoz, a Duna árjától leginkább megvédett helyen.

Baja még e század első tizedében is egyike volt azon városoknak, hol a legtöbb vízi molnár lakott. A halászat még csak három évtizeddel előbb is egyike volt a legjövendelmzőbb mesterségeknek. Ez bizonyára nem egyszerre keletkezett, hanem százados fejlődés műve volt. Ha tehát voltak telepítvények közel a Dunaághoz, azok csak halász- és molnártelpek lehettek. Ilyen molnártelpek utolsó nyomát látom Szent-Jánosban. Már most ha manapság el is önti a Duna Szent-Jánost (és tegyük föl, hogy a 18-ik században több ily hely lehetett és azokat is gyakran érte az árvíz) ki fogja azt mondani, hogy Baját öntötte el a Duna s így ki fogja egyébként, mint költői nagyításnak tekinteni azt az árvizet, mely Dorka néni szerint akkora volt, hogy „m i n d e n m á s o d i k ház összedőlt!”

Összegezvén a mondottakat, ha fölteszszük, hogy csak félig van igazam; a mennyiben a régi Baja egyik fele a Dunaaljban, a másik pedig a mai emelkedettebb helyen állt; még az esetben sines Dorka néniéig igaza; mert ha a „telepek” Jelky András születésekor mind elpusztultak is volna, egyes telepek, mint Kisbuda, Istvánmege és Szent-István ennek a veszedelemnek szintén nem voltak kitéve. De még Istvánmege akkoriban közigazgatásilag nem is tartozott Bajához s így alig jöhet számításba akkor, midőn (minden közelsége mellett) Bajáról van szó.

vette fel, mint a mely szép hangzás és értelem tekintetében is leginkább megfelel az apai névnek.

S a Petőfi név csakhamar széles körben elterjedt, úgy hogy mikor elesapta magától a szintársulatot, s feljött a „Pesti Divatlap-hoz” segédszerkesztőnek, akkor már messze visszhangot keltett a hazában.

S e név mellett meg is maradt, ámbár később még egyszer találkozunk egy álnévvel.

1847-ben Koltón, gróf T o l e k y Sándor kastélyában töltötte életének legédesebb napjait, mikor a „Magyar ifjusághoz” című remek versét megírta. Enyelgő kedvében valami csintalan dolgot követelt el, ami miatt felesége őt „Lator”-nak nevezte. Ezt a nevet is meg akarta örökíteni.

A Jókai által szerkesztett „Életképek”-ben jelent meg a „Magyar ifjusághoz” címzett lelkes költeménye, de hiába volt aláírva a L a t o r G ö r g y álnév, a közönség ekkor már annyira ismerte kedvencét, hogy az első sorokban felismerte benne Petőfi egyéni-ségét, mely oly gyönyörűen nyilvánul mindabban, amit írt.

Ezenkívül aztán megmaradt a Petőfi név mellett, s ezt tette oly fényessé, melyhez fogható nem minden század szül, s a melynek fénye az egész világon dicsőséget tudott szerezni a magyar névnek!

Gelléri.

A mondottak szerint nem valószínű, azon állításod sem, hogy az eltűnt Pandur, Kákony, Ó-Sükösd, Kishuja stb. e. telepek lakói a Dunaárja elől húzódtak vissza a mai védettebb helyre. Az anyaváros helye ott volt, a hol most. A telepeket a mesterség, a foglalkozás oda kényszerítette a Duna közelihez továbbra is. Idővel ugyanis ezen telepek tömörültek és egy közös fötelepet alkottak, mely ott maradt továbbra is a Dunaárjában: Szent-János ezen telepek összessége és utolsó maradványa. Kiket a foglalkozás a Dunához köt, azok még most is Szent-Jánoson laknak — századokkal előbb is csak ily kötelező ereje volt a mesterségnek. Lehetek halászkunyhók a Dunaárjában (míg a halászat tartott) molnáraink is ott künn lakhattak a malmokban, míg a betelelés be nem következett, sőt vályogházakat is építhettek, de a tulajdonképeni „város“ ott volt, a hol az emelkedettebb domboldal van. A kiket a foglalkozás a Dunához fűz, azokat ma sem üzi el onnan az árvíz — alig hihető, hogy szívósabb ősapáinkat ez a körülmény készítette volna, hogy az emelkedettebb helyekre vonuljanak vissza. A módosabb molnár- és halászmesternek mint ma, úgy akkor is voltak házaik a „városban“ annélkül, hogy gondolt is volna arra, hogy végleg ott hagyja a Dunaárjat. Van okom tehát azt hinni, hogy az anyavárosból származtak e telepek, és nem megfordítva, a telepek „visszahúzódó“ lakosságából fejlődött azzá, ami a mai Baja.

Ha még megemlítem, hogy a ferenczrendi szerzetesek zárdájának első nyomára már a 13-ik században ráakadni, és hogy a Mátyas korabeli Ranzanus a Duna mellett fekvő nevezetesebb városok között Baját is felsorolja, sok valószínűség szól a mellett, hogy a 18-ik századbeli Baja zöme mégis csak a templomai körül kezdett lassan fölépülni.

Egyébként nem ártana, ha lapod hasábjain a bunyevác népnél fönmaradt tradíciók alapján Baja multját érdeklő nem egy érdekes emlékeztetést közölnél.*

Ami második észrevételeidet illeti, abban neked kell igazat adnom — mert a hiányosság csak részleges hiányt jelent. Sajnos, hogy a jelen esetben az anyakönyvek hiánya és hiányossága teljesen egyre megy, amennyiben Jelky András születési éve teljes homályban fog maradni továbbra is.

B - r J - f.

Politikai hírek.

A bolgár nemzetgyűlés képe. Bulgária 520 képviselőt küldött a nemzetgyűlésre. Számszerint csak 485-en vannak, mert számosan két-három kerületben választattak meg. Csak 53 török van közöttük, a többi mind bolgár. Foglalkozásukra nézve miniszterek, hivatalnokok, városi tisztviselők, ügyvédek, parasztok (137-en), kereskedők (166-an), papok, tanítók, kereszmárosok, kávéosok, sörfőzők, szücsök stb. Az intelligencia köréből 157-en vannak.

A bolgár választás megtörténvén, a regenség Waldemár dán hercegnek távirati uton adta tudtára, hogy „a Bulgária fővárosában egybehívott nagy nemzetgyűlés fenségét egyhangulag és közfelkiáltással Bulgária fejedelmévé megválasztotta. A választási okmányt fenségének ugyancsak a nemzetgyűlés által megválasztott külön küldöttsége fogja átnyújtani.“ Persze nem késett a regenség, az ottani viszonyokra tekintettel nem pusztán illdelmi szokáshoz képest „azon meggyőződésének kifejezést adni, hogy fensége a nemes feladatot, hogy drága életét egy oly nemzet boldogságának és jólétének szentelje, mely életképességének, valamint a haladáshoz és polgáriadashoz való hajlamának annyi tanujelét adta, elfogadja és sietni fog fensége a kormányt gyepöljőjét megragadni.“

Waldemár herceg IX. Keresztely dán királynak és hesseni

* A legnagyobb készséggel nyitok teret ily közleményeknek. És magam sem kímélnek semmi fáradságot és utánjárást költséget, városunk kultur történetjére vonatkozó adatok beszerzésében; de fájdalom, nálunk sok félreértéssel, előítélettel és legyőzhetlen közönnyel kell megküzdnie annak, ki komolyan, őszintén, és valami idealisabb cél elérésére törekszik.

Lujza dán királynőnek fia, szül. 1858. okt. 27-én és így alig töltötte be még csak a 28-ik életét. Nem régiben vette el Chartres herceg leányát.

Hiszik, hogy a választás az orosz udvarnál is akceptálva lesz; mert Oroszország merev, provokáló magatartása már az angol közvéleményt is annyira felrázta apathiájából, hogy Gladston és Salisbury nyilatkozatai az orosz diplomatiai köröket tartózkodóvá fogják tenni tulkapásaikban.

A költségvetés. Szapáry gróf pénzügyminiszter a napokban terjeszté be meglehetősen lehangoló exposéját, melyre jövő számunkban bővebben reflectálni fogunk.

Városi ügyek.

A közigazgatási bizottság f. hó 8-án d. e. tartotta Jankovich Aurel főispán elnöklété alatt rendes havi ülését.

A tisztí főorvos jelentése szerint a közegészségügyi állapot városunkban a mult szeptember havinál kedvezőtlenebb volt; sőt megdöbbentően hatott a város közönségére, hogy egy 14 éves kocsigyártó tanone ismeretlen okokból 7—8 órai szenvedés után choleraiban fulminánsan meghalt, kinek hullája 5 orvos jelenlétében rendőrileg boncoltatván, kiderült, hogy a fia valóságos ázsiai choleraiban halt el, miután a kőboncolásban leírt tünetek teljesen hasonlóak és azonosak voltak a hullán észlelttel. Még nagyobb szenzációt csinált a mult hó 24-én felmerült két cholera eset: Gelich Andrásnéé és Molnár Mihályé. Az elsőnek nevezett, 9 napi ápolás után cholera typhoidban meghalt, az utóbbi azonban teljesen felgyógyult. Ugy a közkórházban, mint az orvosok magán gyakorlatában több himlő kétéges eset is észleltetett, de halálos kimenetelű egy sem volt, miért is a járványbizottság a revaccinációt elhatározta és a még be nem oltott kisdedeket beoltani rendelte. Ezen eljárás rögtön foganatba vétetett. A mult hóban szórványosan a vörheny is fellépett és 1 esetben halálos kimenetelű is volt. Mindezen ragályos betegségek szórványos és enyhébb fellépte a főorvos szerint a cholera betegség megszüntét jelentik, mert tapasztalata szerint valahányszor a cholera epidemice uralkodott, azt megszüntetve más ragályos heveny betegség váltotta fel. Egyáltalában a betegség forgalmát, a haladási arányt és az uralkodó körjellegét tekintve a mult havi a szeptember havihoz hasonlított. Ottel többen haltak el, mint szeptemberben és legtöbben az emésztési szervek bántalmaiban. Született összesen 56 és meghalt 52 egyén.

Az adófelügyelő jelentése szerint mult évről maradt a városnak adóhátraléka 62868 frt, a folyó évi 4 részlet 136316 frt utólagos előírás 10088 frt, összes adó tartozása ezek szerint, 209273 frt. Ebből fizetett és leiratott 84418 frt, maradt hátralék 114259 frt.

A kir. főmérnök jelentése a közmunkára vonatkozik. A szerint mult évről 2185 frt van hátralékban, a folyó évi közmunka váltáság díj 3730 frt, folyó évi október hóig tehát 5915 frt lett volna befizetendő. Erre 642 frt folyt be.

A kir. ügyész jelentése szerint a bajai járásbírósi fogházban 1886. évi október havában 39 fi és 1 nő volt letartóztatva, kik közül 2 egyén a könyomdánál és kettő favágásra lett felhasználva.

A járvány bizottság feloszlott. Miatán a város területén szórványosan előfordult 3 cholera eseten kívül több elő nem fordult és a járvány Budapestben, Szegeden s más vidékeken szűnő félben van: a járvány bizottság feladatát megoldottnak tekintette és további működését beszüntette. Elismerés illeti egy a hatóság, mint a bizottság tagjai odaadó működésükért.

Különfélék.

Péchy Aurél, a szabadkai kir. törvényszék ujonnan kinevezett elnöke letette már hivatali esküjét, és elfoglalta állását. Halljuk, hogy az ottani állapotok, bár a helyzetről kellőleg volt tájékozva, minden várakozáson felül fájdalmas benyomást tettek rája.

Járásbíróságunk. Örömmel konstatáljuk, hogy derék járásbírónk mint mindig, de különösen az utóbbi időben a legnagyobb erélyvel serénykedik dii minorum gentium hivatalnokainál, s kivált a telekkönyvnel felburjánzott zugírászatnak és a csaknem állami adók kényszerével magát befészkelte sportulák utáni kergetődzésnek kiirtásán, elnyomáson; és hogy ily tekintetből új munka-beosztást is tőn és a legéberebb figyelemmel ellenőrzi hivatalnokai részéről is illő tiszteletben tartását azon „figyelmeztetésnek“ melyet

nem régiben becsajított ki, és a melyet mi annak idején kellőleg méltattunk. Igen rendjén van ez így; de sajnálatos, hogy tapasztalunk, hogy még mindig akadnak olyanok, kiket a „figyelmeztetés” nem igen zseniroz.

A restauráció. Megindult a mozgalom. Van sürgés-forgás. Mindenki siet „tisztelőt tenni”, még a „főbb tisztviselők” egy-némelyike is; ha másképp nem, legalább nyomatott lapokon, a melyen „vagy” „esetleg” 8—10 különböző nemű és minőségű állásra „pályáz” egyik másik.

Hát biz’ ez ninesen rendjén. De hát megvárják az emberek és azért aztán annak a hivatalnoknak is, ki pedig a legjobb ajánló levélre, becsületes tevékenységére utalhat, emaga és családja iránti olyan kötelességévé válik ily furesz szokás megtartása, mely alól magát emancipálni nagyon kevés ember meri; pedig a mily szépen oly igazán mondja Mathews: „Ez a világ nem mosolygó világ, de elvégre mégis igazságos. Ez a világ folytonosan keresgél képes és becsületes embereket, hogy velők felelős helyeit betöltsék és azok, kik e tulajdonságokkal bírnak, ha csak azok el nem bujnak tulzerenyéségből, majd nem bizonyosak, alkalmazást találnak. Mindig úgy volt és mindig úgy lesz, hogy nehezebb tehetségeket találni a helyekhez, mint helyeket a tehetségekhez. Ha egyéb nem is; már az emberi önérdék sem fogná soká tűrni a tehetséges embereket téttleniségét.”

Névmagyarosítás. Habach Vendel bajai születésű kalocsa-egyházmezei áldozár, vezetéknevét felsőbb engedéllyel „Vigyázó-ra” változtatta.

Előléptetés. Kis József nagykőrösi kir. aljárásbíró a szabadkai kir. törvényszékhez bíróvá lett kinevezve. Szinte jól esik hallanunk a „Nagy-Körös” meleg búcsú szavát:

„A ritka szorgalmu s teljes képzettségű bíró rég megérdemelt előléptetése fölött öszinte örömetek kifejezve kívánjuk, hogy új állásában a munkáerő és munkaerő el ne hagyják s új környezetében oly szívvel szeressék és becseljék mint városunkban.”

Halálozás. Özv. Berger szül. Thaller Mária f. évi november 10-én, életének 66-ik évében elhunyt. Hült tetemei f. hó 12-én d. u. 4 órákor helyezték örök nyugalomra.

A kalocsai kath. legényegylet az egyesület felszerelésének költsége fedezésére f. hó 21-ére érdekesnek ígérkező színjátékkal egybekötött zártkörű estélyt rendez. Színpad körül Joachim Agostonnak „Egy szerencsétlen flótás” című 2 felvonásos vígjátéka, ki a helyi lapokban több poémát közölt álnevek alatt, és ki csak a mult évben adta ki „vegyes költemények” cím alatt költői dolgozatait, melyekben nem egy lendülettel vers díszlik.

Eljegyzés. Wagner Irma k. a. Katz József városi házi-pénztári ellenőr fogadott leányát eljegyezte Drágelyi Ferenc kir. járásbírósiági tisztviselő.

Szabadkán koncertet és felolvasó estélyt rendez november hóban a vörös-kereszt egylet ottani fiókja. Amint hírlik Budapestről is többen jelennek meg közreműködni. Állítólag Pulszky Ágost, Beksics Gusztáv, Ország Kázmér, Dárday Sándor és még több országos képviselő is Szabadkára megy ez alkalomból.

A tartalékos tisztek egyenruhái. A hadügyminiszterium most becsajította ki rendeletét, mely a tartalékos tisztek egyenruha-viseletét részletesen szabályozza. E szerint katonai szolgálati alkalmánál a tartalékos havidíjasok kötelesek egyenruhában megjelenni. Ezenkívül oly tartalékos havidíjasoknak, a kik hivatás-szerű tisztek, valamint katonai lelkészek, hivatalnokok voltak, meg van engedve, hogy illő alkalmakkor egyenruhát viseljenek. Ellenben azoknak nem, kik a hivatás-szerű tiszti állományba nem tartoznak; ők az uniformist csupán ünnepi alkalommal használhatják. Ily alkalmak az udvarnál való ünnepek, oly tisztán katonai vagy hivatalos ünnepek; a melyekben politikai, vagy más állami hatóságok fejei résztvenni szoktak; továbbá oly ünnepek, melyek az uralkodó ház valamelyik tagjának tisztelőtérre rendeztetnek; végre oly alkalmak, melyek valamely helyőrség tisztikarát, úgy annak egy részét bajtársilag egybehozzák. A katonai fegyelmeg fogalmával összeegyeztethetlen, hogy katonák uniformisba öltözve, nyilvános gyülekezetekben vagy politikai irányú demonstrációkban részt vegyenek. Ezt tehát a tartalékos havi díjasoknak sem szabad tenniük.

A bajai kir. postahivatal e hó 20-ikán d. e. 11 órákor a postahivatali épület udvarán egy kariól-koesit adat el a legtöbbet ígérőnek.

Kikeresztelkedés, névmagyarosítás, eljegyzés és áthelyezés egyszerre. Rosenfeld Ignátz bácska fia legközelebb áttért a katolika hitre, a keresztségben István, Lajos neveket nyert, vezetéknevét egyben „Rónai”-ra magyarosította, eljegyezte selymári Theler Ilona urholgyet, és áthelyeztetett a Budapest ferencvárosi dohánygyárból a pozsonyi dohánygyárba hivatalnoki minőségben.

A bajai Wurstel-praterben azaz vásárterünkön, a mult vasárnap délután a nagy-kaszárnya sarkán, a mai mozgalmas időben felette tanulságos mulatság esett. Osi szokás szerint még mindig kicsapják ünnepi potyára az élelmes gazdák barmaikat, lovaikat az egrecirozás által homoktengerre tett „vásár állás-on ma már itt ott feltűnedező oazisként maradt „gyepre”; hol aztán valami „Sonntagsreiter” rákap egy-egy gebére, és a „népség és katonaság” eget verő bahotája közt akkorat ugrik-szökik Rosinante, hogy... a mult vasárnap két látványművész fogalmazógyakornokkal együtt a gázessöveket ácsot gödörbe esett. Véletlenül fej-fejfelé, mindkét ló és lovas egymással szemben állt. A szegény párok vakok lévén, sehogysem tudtak kikecmeregni. Minél jobban törtetek előre, annál jobban összekocodtak. Hátrálni meg egyik sem akart. Végre is rájuk esteledett, és az éhség egymás hátán kiszólitá őket a veremből. T a n u l s á g: jó volna, ha néhol policáj is akadna.

Béregen. Tomasev Sándor ottani lakos, társaival egy éjjelen 3 lopást követelt el; ugyanis: egy lovat Martin Márktól, egy szamarat Horvát Mártontól és 3 db ludat Kolompár Dániel muzsikus cigánytól tolvajlott el; ez utóbbinál azonban rajta vesztett, amennyiben a káros öt tetten kapta, s az összeesődült nép által annyira megveretett, hogy még a járásbírószághoz sem lehetett őt bekísérni, hanem az előjáróságnak kellett gyógykezelés alá vetetni. (Az ilyen „lynch”-elésnek meg is van a maga jogosultsága. Szerk.)

Mesés forrás. Valósággal annak mondják a bakui kőolaj forrást. Csaknem meszerü ama bőség, melyet róla írnak. A forrás tartalma eddigelő jökora patakból folyt a tengerbe, nem vette hasznát senki. Most azonban hatalmas reservoir-okat építettek, felfogják az olajat (tulajdonképen nafta) és hatalmas kereskedést üznek. A forrás naponként 160000 mázsa olajat nyujthat. Még pedig önként. A föld gyomrában képződő gázok nyomása hatalmas oszlopban veri ki a naftát, s ha erősebb szél kerekedik, a vidéket kőolaj eső árasztja el. Hiszik, hogy a kőolaj ára világszerte esékenni fog.

Dautován a bucsu mult héten, e községben szokásos áhitattal mult le. Előző éjjelen ellopkodták Kellner Ignátz libáit, miért aztán a bucsu reggelén Valkai Mihály, Galló Pál és Galló István ugynevezett csendörök olyan derekasan eleséptették Farkas Pált és hitestársát, kikre a gyanu esett, hogy utóbbi alighanem két hétig se dagaszt könykerét kacsóival.

Mosó-intézeti gomba A napokban a Fischl féle mosó-intézet bucsupok boltajóján ily cédula fityegett: „Betegség miatt 2—3 napig az üzlet zárva tisztelt felek Fischl József urnál beszélhető.”

Csataalja és Dautova közt, a bajai m. kir. csendőr őrsjárát által f. hó 5-én egy 2 évesnek látszó, fekete kanca csikó bitang-ságban találtatott.

A szegedi kapu felé vivő országuton „anno dazumal” épített hidról újabban egy melykúti és egy eszavolyi ember fordult le; de mert nyaka egyiknek sem tört ki, gazdasági tanácsunk „javallata” szerint egyelőre a hidnál felállított lámpaoszlopra lámpás tetetett; ezt már aztán fel is gyujtani teljesen felesleges; a hid oldalán karfát tenni és az összekötő árkok esatornáit egybeboltozni pedig pláne szörnyű luxus dolog volna. Pedig tessék elhinni, nem is szölvá közrendőri tekintetekről, egyszerűen azért is, hogy egy egész vidék jogosult kívánságának elég tétessék, ezt a hidat megpreparálni haladéktalan kötelesség, sőt ebben a restaurationalis időben még kortesfogásnak is igen okos dolog volna.

Tüzeset Bikityen. Albert Vendel és Brandt József ottani lakosoknak pusztájukon levő szalmája a mult héten elégett. Különös a dologban az, hogy egy hét leforgása alatt nevezetteknel, ez már a második eset, és így a tűz minden valószínűség szerint bosszu műve. A tettes ismeretlen. A nyomozás szigoruan foly.

A postatakarékpénztár intézménye nagy áldozatába kerül az államnak. Az elmúlt 8 hó alatt 110,380 frtra rugtak a kiadások. A jövő évi budgetben 67698 frt deficit szerepel. Még a betétek összege öt milliót el nem ér, addig az egyszulny helyre állani nem fog. Baján ez intézmény iránt a közönségben oly kevés érdeklődés, fogékonyság van, hogy kivált szolid pénzügyintézetünk, különösen a kis összegek megtakarításában annyi előnyt nyujtó kölcsönsegélyző egyesületünk mellett alig van értelme a postai takaréktárak fenntartásának.

Csataalján Szuajer István ottani jómódu gazda háza ablakán f. hó 5—6. közi éjjel ismeretlen tettesek behatoltak, s 351 frt 50 kr értékű ágy és ruhaneműt tolvajoltak el.

Kereskedelmi muzeum Budapest. A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium f. év tavaszán elhatározta, hogy Budapest kereskedelmi muzeumot állít fel azért,

hogy a külföldet termelőképességünkről tájékozzon, és a mit talán még többre kell becsülnünk, saját hazai fogyasztó közönségünket felvilágosítsa arról, hogy vajmi sok cikk itthon jól és jutányosan előállítható és nagyobb kelendőség mellett még jutányosabban előállítható volna, melyet most, főleg azért, mert hazai termelő-képességünket nem ismerték, külföldről szoktak beszerezni; és azért, hogy az eladónak és vevőnek egy úgy, mint a kettő érdekeit közvetítő kereskedelmi köröknek minden segéd eszközt és tudni való adatot könnyen megszerezhetővé tegyen. Valóban igen szép és dicséretes buzgalom ez, mert például, hogy egyebet itt ne is említsünk a helyzet, melyben az erdélyrészi határon az ipar ma van és a minden oldalról nyilvánuló törekvés, hogy az ottani ipar terményei mintagyjútemények terjesztése által bel- és külföldön megismertessenek: elég hangosan szóló bizonyítékai annak, hogy a mai verseny szűlt viszonyok között mennyire szükséges egyesült erővel haladnunk és a különféle termények beszerzését a vevőre nézve megkönnyíteniünk. És azért a legmegelőzhetőbb ajáljuk ez új, hazánk kereskedelmi viszonyainak fejlesztésére irányuló udvös intéstitiót kereskedőink figyelmébe. Az az iránt érdeklődőknek a kiállítás prospectussal és szervezeti szabályzattal szívesen szolgál a szerkesztőség.

A bajai szolgabírói járás területén f. hó 9-én megejtett megyei bizottsági tagsági választások a következők voltak le:

Bikityen: szótöbbséggel Pfeigl András ottani lakos választatott meg.

Csávolyon: egyhangulag Auor Ferenc jegyző lett.

Dautován: Latinovits Gyula bajai fősolgabíró és Farkas József ottani lakos.

Garán: Latinovits Gyula fősolgabíró és Penez Ádám garai jegyző egyhangulag.

F.-Szt.-Ivánon: Horváth Máté jegyző szintén egyhangulag.

Rigyicán: Maison Mihály plebános nagy szótöbbséggel, a mennyiben reá 103, Pfeiffer Pál bírora 30, és Égi Mór jegyzőre szintén 30 szavazat esett.

Szántován: Holeskay János plebános ellenében, Tápai Péter nagy többséggel; és végül

Vaskuton: Latinovics Frigyes jelentékeny többséggel választatott meg.

El nem mulaszthatjuk felemlíteni, a tisztelet és szeretet azon őszinte nyilvánulását; mely ama ténnyben nyert kifejezést, hogy Latinovits Gyulát a bajai járás fősolgabíráját, egyszerre két község is acclamatioval megválasztá, és hogy alig ált a Latinovits Gyula fősolgabíró elnöklete alatt Vaskuton tartott választás befejezte után, Pachér Béla ottani jegyző vendégszerető házában a választás alkalmából előbegyűlt vendégség asztalhoz, midőn Penez Ádám községi jegyző és Heffner András bíró vezetése alatt, mintegy 16 tagból álló küldöttség jelent meg Garáról a fősolgabírónál, ékes szavakkal kérvén az egyhangu bizalom nyújtotta mandatum elfogadására. És még jóformán el sem végezte tiszteletét az egyik község, midőn Dautova község 6 tagu küldöttsége is megérkezett, hasonlóképp lelkes szavak kíséretében kérve a fősolgabíró, hogy a közbizalomnak engedne, s a mandatumot Dautova község részéről fogadná el.

A siketnémaák száma Magyarországon. A magyar korona országainak területén összesen 19874 siketnéma él, mely számból magára Magyarországra 17528 esik. A lakosság száma arányához viszonyítva minden 10000 lakosra 12 siketnéma jut, vagyis körülbelül minden 834-re egy. Az emberi társadalom szerencsétlenei közül több mint 10000 foglalkozás nélkül bolyong az országban, s nagyrészt alamizsnából tengeti életét. A többiek közül mintegy 2000 nő a háztartás körül foglalatokodik, a földművelésnél vagy 5000-en, az iparnál vagy 600-an. Vagyona jövedelméből csak 38 él. Irni olvasni csak 5%-ja tud.

Helyreigazítás. A bajai légszuszgyár képviselete vonatkozásal mult számban megjelent közlésünkre megjegyzi, hogy az összes légszuszvilágítási munkálatok építési vezetősége Schneider Fülöp építész mérnök kezeibe van letéve és Huber Antal csak mint szerelő (monteur) szerepel. Mi nagyon szívesen adunk helyt a helyreigazításnak, mert közlésünk ezéja csak az volt, hogy a társulat irányában elismerésünket nyilvánítsuk; és hogy ebben a szerelő nevét említők fel onnan van, mert a csövek lerakásánál ezt láttuk működni.

Döntvények:

Büntető ügyben. Befejezett lopás forog fenn, midőn a tettes az ellopni szándékolt dolgot megfogta és helyéből kimozdította, de el nem vihette. (A m. kir. Curia 1886. évi 2992. bftó sz. hat.)

Kereskedelmi ügyben. A keresk. törvény életbelépte előtt bejegyzett és a törvény életbeléptekor vissza nem vont cégevezési felhatalmazás a keresk. törvényben megállapított hatáskörrel fennállónak tekintendő, habár a korábban bejegyzett cégek az új cégjegyzékbe való átvezetése épen nem, vagy szabályellenesen történt. (Magy. kir. Curia 1886. évi 510. sz. a. hozott elvi jelent. hat.)

Az »országos keresztény önségely és fogyasztási szövetez« ugynevezett vezérigazgatósága Leitschuk Jakab vendégüljében mára értekezletet hívott. Mi nem tudjuk az egyesület célját, mert nem volt alkalmunk e felől illetékes helyről tájékozást szerezni; igaz, hogy nem is vagyunk nagyon kíváncsiak reá; mert úgy vagyunk meggyőződve, hogy népünk javának fejlesztésére, idegen, igényeinket és viszonyainkat nem is ismerő profétákra szükségünk sincs. Arra pedig éppen semmi szükségünk, hogy a legszebb egyetértésben, békességben, kölcsönös becsülésben, tiszteletben élő egyazon városnak, egyazon polgárai közé, a visszahuzás üszkét, az ellenségeskedés csóvját hajgálják avatatlan, kufár kezék talán csak azért, hogy korteskomédiákra különben is hajló népünket korcsmákba citalják, csalogassák.

Tanuljuk meg a zsidó hibáiban tisztelni és követni a nem zsidó erényeit, de tanuljuk meg a zsidó tiszteletreméltó erényeiben felismerni és megjavítani a nemzsidó hibáit is. De tanuljuk meg mindennekfelett és mindenekelőtt azt, hogy közöttünk nincs zsidó és nemzsidó, mert mi mindannyian egyazon drága hazának, egyazon városnak, egyazon édes gyermekei vagyunk.

Rendőrségünk figyelmébe ajáljuk elmebeteg Aldásy Ignác nevén telekkönyvileg bejegyzett és a »Kis-Vásárter« és »sarkantu-utca« sarkán lévő házat, mint olyat, mely nemcsak páratlan elhanyagoltság folytán, szemet sértően dísztelen, ütött-koptat; de mélynek omlatag parkányzata, tetőszele, minden pillanatban eshető szerencsétlenséggel fenyegeti az arra járó-kelőket.

Ha Budapesten a Kamon-féle házat a háziúr költségén a főváros megtudta csináltatni, talán rendjén volna ezt is a gondokkal vagy az arra kötelezettel, vagy az érdekeltek vonakodása esetén azok terhére megcsináltatni, mielőtt a lehámló vakolat, valakit a halálfiává vagy a mi ennél is rosszabb, örökös nyomorékká tesz.

Kereskedők nem árulhatnak kész cipőket. Hoffman Jakab, szentesi kereskedő, az ipartörvény intézkedéseinek ellenére férfi-, nő- és gyermek cipőket árult, miért is Szentes város hatósága mint első foku iparhatóság 150 ftr bírságra ítélte. Föllebezés útján az alispán mint második foku hatóság a 150 ftrton kívül, még az elarusított cíkből befolyó haszon 10%-nak fizetésére ítélte Hoffman mely utóbbi határozatot megerősítette a földművelés és kereskedelemügyi miniszterium is, mint harmad foku hatóság.

Minden esetre sajtáságos felfogás: mert ily címen kalap és — más oly iparcikk elarusítása, mely hasonlólag kézi ipar tárgyat képezi, mint a cipő — eltiltható lenne és a törvény interpretációját olyan casuistica elé állítaná, mely igen sokszor illusorissá tenné a törvény szemlélet, célzaitat.

A vállfüző. Óriási összeget nyel el évenként a vállfüző. A mit a hölgyek e célra Baján költenek el, oly nagy összegre rug, hogy abból árvaikat eláthatnánk. A mellett egy egész sorát lehetne összeállítani azoknak a betegségeknek, eltorzításoknak és haláleseteknek, melyeket a vállfüző használata okozott. Ha a szesz italok által előidézett káros elensúlyozására törvényeket akarunk alkotni, mennyivel inkább szabadna és kellene arról, hogy a nők ne préseljék magukat vállfüzőkbe, a törvényhozásnak gondoskodni.

Apróságok:

Nyugat-Kelet Európában rövid, szük ruhák divatoznak: Keleten hosszak és bőveek. Európában a legtöbbben állva töltik életüket. Keleten ülve.

Európában a haját megnövesztik, a szakált leberetválják. Keleten a szakált növesztik, s a haját beretválják.

Európában a letett kalap az alázatosságnak, Keleten a kevélységnek jele.

Európában ülve: Keleten fekvé esznek az emberek.

Európában ha két ember egymással beszél, mind a kettő egyszerre szól: Keleten csak az egyik beszél.

Európában balról jobbra írnak és olvasnak. Keleten jobbról balra.

Európában szünet nélkül sétálni és vigadni járnak az emberek. Keleten csupán dolgozik után.

Európa a műveltség gyermek szobája. Kelet bölcsője.

Európa Keletet, Kelet nyugatot tartja barbárnak.

Akkor van az ország jó állapotban, ha a kardok rozsdásak; a kapák fényesek; a fogházak üresek; a csőrök rakottak; a templom lépcsői sarosak; a törvényszék küszöbei gypesek; a doktorok gyalog, a mészárosok lovon járnak.

Berlinben egyszer az utca a járó-kelők ittas embert látta hoverni. Könyörültek rajta, s felemelven megkérdezték tőle hogy hová vigyék haza? „Braunschweigba!” válaszolta röviden az ittas.

A nemzeti önállóságot szilárdítja meg minden hazafi a sajtó támogatásával, mert a magyar irodalom mindég a magyarság uttorója és terjesztője volt. Tehát szükséges, hogy a közönség előfizetés által képesítse a szerkesztőt és kiadót, hogy magasabb feladatnak megfelelőleg mindent megtehesse a magyarság érdekében. Hazánkat színdíven germanizáló német folyóiratok árasztják el, ezek kiszorítását tűzte ki célul a „Magyar Családi Lapok”. E kitűnően szerkesztett lap III. évfolyama kezdetével teljesen változások ment keresztül, igen sikerült illusztrációk ékesítik minden egyes számát, és valóban díszes a magyar irodalommal Joggal mondhatjuk, hogy a „Magyar Családi Lapok” mind azt nyújtja, mit a művelt olvasó csak kívánhat. Előttünk fekvő — 6-ik száma a következő érdekes közleményeket tartalmazza: P. Szathmáry Károly kitűnő regényírónk „Az elátkozott család” című regényét, mely egyike legsikerültebb műveinek; „A szív vértanúja” című fordított regényt D'Emery a jeles francia regényíró tollából; Balázs Sándor „Gyakorlati szerelem” humorisztikus novelláját; Sikor Margit, a tehetésges fiatal írónő „Az utolsó álmom” című rajzát; Szabó Endre, az „Ústökös” szerkesztőjének „Ha per, hát legyen per” vig tárgyú elbeszélését; Degre Alajos veterán írónkól a „Feladó” című novellát, melynek tárgya az emigráció idejéből van merítve; ismeretterjesztő cikkeket az emazónokról; Baranyay Lenke fiatal írónő „Véres Amzel halála” című sikerült rajzát; Madarassy Lászlótol tárcákat; költeményeit az ifjabb nemzedék legkiválóbb tagjai: Reviczky Gyula, Inczédy László, Radó Antal, Prém József, Varsányi Gyula írták. Borítéka is a legérdekesebb közlemények tárháza. Valóban minden magyarnak hazafias kötelessége, a „Magyar Családi Lapok” támogatása, e vállalat megérdemli a pártolást. Tekintve kiállítását, terjedelmét és gazdag tartalmát, ez a legolcsóbb képes szépirodalmi hetilap hazánkban. Előfizetési ára negyedévre csak 1 ft 50 kr. A kiadó készséggel szolgál mindenkinek ingyen mutatvány-számmal, ki e végett rendszeresen a kiadóhivatahoz (Bpest. VII. bel-utca 14. sz.) fordul.

Revendáló hírek. Bagó Pélné kispártok-utcaiban levő házának konyha ajtaját folyó hó 7-én éjjel kívülről lekötötte két ismeretlen egyén, kik aztán az által levő birkát magukhoz vették s azzal tovább mentek. Bagóné kiáltozott segítség, de azok tovább haladtak. Ma a kő János rendőr meglátta a jó madarakat, és szállította őket, hogy álljanak meg, de azok egy kert kerítésén átgyórtak s ott elmenekültek.

Lapunk mai számának hirdetési rovatában közölt POPP-féle Anathrin szárvíz című hirdetését ajánljuk t olvasóink figyelmébe.

Színház.

Nincs borzasztóbb, mint midőn valamely jelesebb eszmét az önzök s dicsvágyók táborá kerít nyers hatalmába; azon jelesebb eszmében meghamisítják az igazságot, hatalmukba kerítik a közvéleményt úgy, hogy ma már alig szólhat valaki azon eszmék tisztaságáról helyeslőleg, reputációjá kockáztatása nélkül.

Hogy ez — fájdalom — így van, mutatja az, hogy a színházzal, mely pedig a nemzet művelődési temploma — úgy bánunk mint a divattal; ma minden ok nélkül pártoljuk, pártolási hevünk csak az napra szól, csakhamar teherré lesz, s szinte megkönnyebbül szívünk, ha ismét megcsúfolva látjuk szegény színészeinket tova menni. Az ilyen intézményt ösztínt megvallva, csak városunk erőltetett finomságá repudálhatja, csak a félszeg felvilágosodás szegyenkedhetik még a hagyományos szokások követésében is.

Egy-egy a multban tartott kevésbé sikerült előadás elégséges hogy létre jöjjon az ellenszenv a színészek iránt, de mondhatjuk-e helyesnek az ily előítéletet? Ha a közvéleményben ily szellem nyer túlsúlyt, a hol a színdívet folytonos fitymálás alá esik, ott legott elveszti a legjobb törekvés is hatását, hideg közönnyel fog találkozni, s az ilyenkor terjedő részvétlenségnek nincs eszköze, mely útját állja.

Kell, hogy legyenek — s vannak is eszmék, melyekért a szellemi aristokratának lelkesülnie kell. S ha mi ezen lelkesülésnek külsőleg is jelét adjuk — utánunk fog indulni a nagy közönség.

Tekintés a színpadot D'Alémbert szerint »jelenésekben ábrázolt erkölcsi oktatásnak», Napoleon szerint: »nagy emberek képzőiskolájának», a színiköltők fejedelmé Schakespeare szerint »tűköznek, melyben az erényt a maga jellemző vonásaival, a gyalázatot saját képében, a korszakot hű másában feltüntetve látjuk, s akkor mások kicsinyes fitymálása nem fog annak látogatásától bennünket visszatartani. Így épülhetünk, tökélyesedhetünk mi magunk egyszerűen s ezzel adunk másrészt impulzust színészeinknek erőik kifejlesztésére. Adjuk meg nekik az eszközt, s ők törekedni fognak hozánk felemelkedve, igényeinknek meg-

felelni. Nyelvében él a nemzet, ennek pedig egyik elvitázhatatlan faktora a színdívet, — műveltségünknek hozunk áldozatot, ha pártoljuk színészeinket.

Az év unalmasabb szakához jutottunk. A természet nem nyújt már élvezetet, melynek szükséges volta pedig nem új. A natura töreksznék magunknak, ha nem is élvezettel teljessé, de tūrhetővé tenni az unalmas hosszú estéket, s hol sikerülhet, de inkább, mint a színházban? A színgazgató nem felelte el a pártolást, melyben Baja város közönsége legutóbbi itt léte alkalmával részesíté és ép ezért megengedhetlennek vélt minden reklámtól s a közönség kegyeinek mesterséges uton, vagy a könyörület szavával megkerítését, mert azt hitte, hogy elégedő: beköszöntő előadásaival magát érdemesnek igazolni a multakért, a jövőre nézve is. A multkorinál jóval erősebb szereplő karral kezdette meg működését, a próba, vagy jobban mondvá bemutató előadásokon túl valynnk, s meggyőződött bennünket arról, hogy nagyobb pártolásra érdemes. Másora a legváltozatosabb — dráma, népszínmű, bohózat, operette — sajnos, ily közönségünkben eme változatosság nem volt képes a közönyt megváltoztatni. Oka mindenesetre az előítélet, melyet meg kell törnünk! Ez indított bennünket arra, hogy a színháznak külön rovatot nyissunk. Ki fog ebből tűnni, hogy a színház valódi iskola, hol a szellem tápot nyer; alig van hely, mely nemesebb, magasabb, kellemesebb, felvidítőbb, időtöltéssel mivelőbb volna, mint a színház.

Nyíltan, őszintén, jóakarattal fogjuk elmondani mindazt, mit a színház magasatos céljainak elérésére, közönség és színész megtett vagy elmulasztott.

Szombaton, nov. 6-án Csiky Gergely „Sötét pont” nevű drámáját adták. — Csak annyit jegyzünk meg, hogy nem volt szerencsés gondolat ezt bemutató előadásnál választani.

Vasárnap, nov. 7-én Ráttkay Lászlónak népszínműve »Felső Klári» került színre nagy számú karzati, de kis számú nézőközönség előtt. A vasárnap nagyközönségnek szánt szokásos népszínművet rossz jellel kezdték. Mi lehet az oka nem tudjuk, tény az, hogy népszínmű újdonság a vidéken nem szokott telt házát csinálni »Felső Klári» választása nem mondható szerencsésnek. Magához a darabhoz sok is szó fér. Nem tarthatjuk helyesnek oly népszínmű színrehozását, melyet csak egy Blaháné tud megmenteni. A jó akarat mellett — az akadémia bírálata szerint — »Felső Klári» egyedül érdeme a költői nyelv. Ennek pedig legfőbb nyesebb reprodukálása sem képes lekötni a vasárnapi publikumot. Az előadás különben eléggé sikerült. Felső Klári (Berzsenyi J.) szép énekével sok tapsot aratott; duettjé Ferencyvel azt meg is érdemelte. A darabot élvezhetővé tették meg Bera Paula, Boros Endréné, Szabó Gábor és Krémer. Dicsérettel említhetjük fel a jó szereptudást.

Hétfőn, nov. 8-án Schonthán F. legújabb bohózatát adták az Arany Pók-ot üres ház előtt. — A csekélyszámu jelen voltak csodálkozással néztek a termen többször végig, mintegy kérdezve: hol a nemesen élvezni vágyó publikum? A darab igen mulattató bohózat, mely a jelenvöltoakat végig derült hangulatban tartotta. Az alakokban az ábrázoló színész igen jó szerepeket talált. A jelenetek a színpadot folytonos élénkségben tartják, ha kell precisióval s gyorsasággal halad. Ez utóbbi hiányzott s egyedül ez gátolhatta a hatás azon fokának el nem érését, melyre különben e darab bizton számíthat. A gyanakvó Klingenbergert igen jól alakította Monori, kár, hogy rekedtsége előadását vontatottá tette. Dr. Kolmárról (Balog A.) Häffling (Szabó Gábor) és leányairól (Bera Paula, Boros Endréné) elismerőleg szólhatunk, Wörlitz (Keleti) és Mayer (Szatmári) maszkirozásuk izléletességé miatt épenséggel nem illettek e darab keretébe. Ez utóbbi úgy itt, mint Felső Kláriban (Gergő molnár inas) cirkusziasan bohókás volt.

Keddén nov. 9-én Planquette R. szép operettjé »Rip van Winkle» került színre már szebb néző közönséggel. Úgy tapasztaltuk, hogy maga a cím nagyobb számú publikumot vonzott oda, mint az eddig előadott darabok bármelyike. — Kíváncsian néztünk az előadás elé — s utána azon meggyőződéssel távoztunk, hogy Balogh Árpád társulata fokozottabb szorgalom mellett teljesen kielégíthetné azon igényeket, melyeket egy vidéki színpadhoz kötni lehet. Az első felvonás szépen sikerült. Rip-Rip, Lisbet, Derrick szép énekükért megérdemelték a tapsot. Nikket Szabó Gábor ügyesen adta. A karéneknek már több kívánni valót hagytak fenn. — A második felvonás kevésbé sikerült. Elrontotta az illúsiót a szellemek chorusa. Hudzon kapitány végtelen rosszul intonált — mi természetesebb minthogy a szellemek kara követte a rossz tonusban. És a hányzór csak visszatért a szellemek chorusa a jó hangnembe, Hudzon mindannyiszor visszarántotta a hangchacsba. — Kár volt a directornak, — ki Derricket szépen éne-

kelte — a neki való szerepet másnak engedni át. — Ez a szerepcseré az előadásnak sötét pontja volt. — Az utolsó felvonás eléggé sikerült. Itt meg Boros Pál próbálta meg néhányszor megeskiklandozni a zeneértő füleket. Ferency szép, de kevésbé iskolázott hanganyaggal rendelkezik. A tulságos gestikulációról — ének- és játékban — le kellene szoknia. Sok szó hibát követ el. Énekében az ugynevezett „szintfallaságatában» keresi a hatást. A magasabb hangot nagy erővel vágja ki, a hangárnyalásnak színe is hiányzik, mi ha megengedhető volna is, nem engedhető meg a hangnak ezen magas állásponton való szerfelett nyújtása úgy, hogy a karmester egy intésére az egész kíséretnek, mely jobb zongora hiányában elég gyenge, meg kellett állnia, s várni, míg magas hang régiójából leszállni méltóztatik. Belépő dala s duettje Lisbettel csinos volt. A közönség rokonszenvesen fogadta, ez legyen ösztönzés igyekvésére. A kíséret- és énekek közötti harmoniáról azt mondhatjuk, hogy több öszpróba kell. Hetenkint elég 4 előadás, az jól fog menni. A szereplők nem lesznek fáradtak, s a publikum is méltányosabb lesz. Még 5 is megy talán, de az már közönséget és színészt egyaránt kissé megerlettet.

Csütörtökön, novemb. 11-én ismét Schönthan került színre helyes kis bohózatával »A direktor családdal.« A szerepek mind igen jó kezekben voltak. Az előadás élénksége felvillanyozta a szép számú közönséget. Balog Árpád és Szabó Gábor a lelkét képezték a darabnak. Mindkettő fényesen megfelelt várakozásunknak. Különösen Dicsőffy hű képe volt a parodizált jellemszínésznek. Több ily előadás.

Pénteken »A csókon szerzett vőlegény,« Szombaton »Az eleven ördög« kerültek színre. Majd visszatérünk reájok.

Csak még a rendőrségünknek egy szót: jó volna biz, ha a »színházi pandur« és rendőr nem parádná hiába a folyosón, hanem különösen a karzatnak a darabot számtalanszor zavaró féktelenkedését megakadályozná, mert bizony szégyenletes és szörnyű falusias dolog az, hogy feltett kalappal, süveggel akkorát rugdálnak, hahótáznak és mókáznak a karzatra került Dulcineakkal a duhaj nebulók, hogy az ember körül néz: csak ugyan színház-e ez és nem »vörös ökör!«

Szerkesztői üzenet.

B. Gy. urnak Baján. No látod! A ki azt akarja, hogy a nők szeressék, az ne vegye őket észre; mert kevés nő képes ellentánni azon ingernek, hogy egy kialudt szívet föléleszthessen. Ne ömlengj tehát, ha nem »élj az idővel!«

H. D. urnak Fehérváron. Ne akarjuk kutatni a természet azon titkait, miket az Örök bölcsesség emberi szem előtt eltakart; mert a hitregék mysticizmusában oly ismeretlen régiokba téved elménk, melyekből kivergődni minden szánalmas erőlködés mellett sem képes; és mert végre is öszintén szólna, akkora, olyan filosofiát, mint a mi az ön „karcolatában“ van, nem képes be venni sem a mi gyenge eszünk, se a mi még gyengébb gyomrunk.

Dr. Ypsilanti urnak Baján. Il n'ya d'absolument bêtes que les gens qui orientent avoir de l'esprit.

L. J. urnak Baján. Időhöz nem kötött. Plane télen kevésbé actualis; azért engedje meg kérem, hogy csak kissé később közöljem, ha bővebb helyem lesz. Nagyon köszönöm.

V. D. urnak Baján. A gazdasági tanács csak a napokban foglalkozott e tárgygyal rokon természetű ügygyel: a sertészhizlaldák elhelyezésével. Majd ha a tanács javaslata törvényhatósági határozattá érlelődik, akkor érdekes és helyén való leand szives közlemény. Köszönöm.

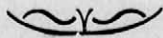
A restaurationalis kártyákra. Szent igazság, hogy senki sem tölti be helyét rosszul, ki ismeri saját tehetségeit; de az is bizonyos, hogy előt ezekkel ő szintén le kell számolni, mert mint ezt Sydeny Smith szépen mondja: „ha nem azzá léssz, mire képességed rendelt, rosszabb vagy annál a legkisebbnél, kinek helyén nagy lehetnél.“

Sz. B. urnak Baján. Franciaország statisztikájából kiténik, hogy csak Párisban 490,104 nőten férfi és 416,459 hajadon leány van, míg más és özvegy férfi csak 379,279, férjes és özvegy nő pedig csak 381,754 van. Hozzáadva mintegy 300,000 mindkét nembeli embert, a ki még nem házasodhatik, az látszik, hogy Párisban kétszer annyi nőten ember és hajadon van, mint házas. Franciaországban két milliónál több olyan férfi van, ki nem akarja belátni, hogy „Nem jó az embernek egyedül lenni!“ A minek folytán a francia kamara elé még ez évben javaslatot fognak beterjeszteni az agglégények megadóztatása iránt.

Jó lesz tehát sietni tisztelt barátom, hogy ily adó el ne érje önt és szegény, deficient hazánkat; mert tessék elhinni, hogy a házasság szent igája ugyan nehéz; de azt megint tetszik tudni, hogy az „adóprésnél“ nincs csufondórsabb valami széles e világon.

Inkább tiz szép asszonyt, mint egy új adóemet.

Apróság! Mi ez? Elefedkezett?

Vasuti

menetrend.

Baja—Szabadka.			
Bajáról indul	d. e.	10 óra	13 p.
Szabadkára érkezik	este	7	14
"	délben	12	25
"	este	9	50
Szabadka—Baja.			
Szabadkáról indul	d. e.	6 óra	40 p.
Bajára érkezik	d. u.	2	30
"	d. e.	9	10
"	d. u.	4	40

Üzleti tudósítás.

Baja, 1886. nov. 10.	
Buza új	7.85
Rozs	6.—
Árpa	6.—
Zab	5.70
Kétszeres	6.20
Kukoricza	4.40
Bab	6.25
Köles	4.50
Burgonya	1.50

Árak métermázsánként.

Az I. cs. k. szab. társas. Menet-

dunagőzhajózási s á g rendje.

f. é. október 30-tól kezdve a további intézkedésig.

Pósta-hajók:

Bajáról Budapestre: kedden, csütörtökön és vasárnap 4 órakor déltűn. Éjjeli állomás: Dombori.
Bajáról Zimonyba és Orsovára kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor déltűn. Éjjeli állomás: Bezdán.

Személy-hajók:

Bajáról Budapestre: naponként d. u. 1 1/2 órakor.
Mohácsra: naponként este 7 órakor.

Van szerencsém a t. közönség becses figyelmét felhívni a legszolidabb forrásokból beszerzett, de különösen saját készítményű kárpitos és fa

butorkészletemre,

mely kényelmes választékot nyújt ebédlők, háló és disztermek divatos és izléses felszerelésére; azonkívül állandó választékot ad minden butornemű tárgyakból a legfinomabbtól a legegyszerűbbig. — Elfogadok megrendeléseket a szakmamba vágó izléses és solid kivitelű munkálatokra.

Bernhart István.

Raktár: Haynald-utca, Bernhart-féle házban.

351—352. szám.

v. 1885.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel kiküldött teszi, hogy a kalocsai kir. törvényeszek 5789. és 5788/1885. számú végzése által Baumann

Hedvig és Drescher Rezső javára Schofhauser Ádám garai lakos ellen 150 frt és 36 frt 70 kr tőke követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 700 frtra becsült 100 db. birka és 2 lóból álló ingóságok nyilvános árverés után eladatnak.

Mely árverésnek a 8272/p.1886. számú kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Gara községében leendő eszközésére 1886. évi november hó 22-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Baján, 1886. évi nov. 9.

Horánszky László,
kir. bir. végrehajtó

122. sz.
v. 1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kalocsai kir. törvényszék 1392/1886. számú végzése által Szaday Kálmán bajai lakos javára Schofhauser Ádám garai lakos ellen 220 frt tőke követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 455 frtra becsült: 2 ló, 2 csikó, 1 tehén, 1 borju, 1 cséplőgép és 1 kocsiból álló ingóságok nyilvános árverés után eladatnak.

Mely árverésnek a 4152/p.1886. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Gara községében leendő eszközésére 1886. év nov. hó 22-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Baján, 1886. évi nov. hó 9.

Horánszky László,
kir. bir. végrehajtó.

Számos bizonyítvány a
legelső orvosi
tekintélyektől.

Érdem-érmek
különböző
kiállításokról.

Harmincz éven át jónak bizonyult

Osztrák csász. kir. szabadalmazott legelső Amerikai és angol szabadalommal ellátott

ANATHERIN FOG- ÉS SZÁJVIZ

Dr. POPP J. G.-től es. kir. udv. fogorvos

— BÉCS, I. Bognergasse 2. —

Gyökeres gyógyszer mindennemű fogfájás ellen, mint szintén a szájrég és a foghús mindennemű betegsége ellen. Megkönnyebbíti a gyermekek fozását s nélkülözhetlen az ásványvizek használatánál. Jónak bizonyult öblöető viz az idült torokbajoknál és a roncsozó toroklobnál. A legtöbb orvosi tekintélyek bizonyítványai elismerték ártalmatlan és mindenkinék ajánlható voltát s számos jöhrányben álló orvos által rendeltetett is. 1 nagy palack 1 frt 40 kr, 1 közepp 1 frt és 1 kicsi 50 kr.

Dr. POPP csász. kir. udvari fogorvos

fogpora, az Anatherin szájjvízzel való használat mellett a fogakat éppen tartja s azokat vakító fehéreké teszi. Ára 63 kr.

Anatherin fogpásta a fogak tisztítása és épentartására, a kellemtelen bűz és a fogtó elhárítására. Ára: üvegcselencékben 1 frt 22 kr.

Popp illatos fogpástája. Rövid használat után vakító fehéres és müfogak) ápolására és a fogfájás megszüntetésére, drjba 35 kr.

Fog-ólom igen gyakorlati s a legbiztosabb szer a lyukas fogaknak önlomozására. Ára dobozontkint 1 frt.

Popp-féle illatos orvosi növényzsappan. *A sümör, a kúteg, a szepöl, póisenés, bőrtarka és pattanások, a fej és szakállkorpa és korsz s általában mindennemű bőrbetegség és tisztáltság gyors és biztos meggyógyítása. Egy darab ára 30 kr*

A hamisított Anatherin szájjvíz. — a vegyelemzés kimutatása szerint — az egészségre nézve ártalmas keverékből van készítve, miért is annak vételétől óvakodjunk.

A t. cz. közönség kéri, határozottan POPP csász. kir. udvari fogorvos-féle készítményt kéri s csakis az olyant fogadni el, mely az én védejeggyemmel van ellátva. Bécsben, Budapesten és Innsbruckban legutóbb is több utánzó és elárúsító igen érzékeny pénzbírságra lett a törvény által elítelve

Kapható: B a j á n: Sárkány L. gyógyszer. a sz. lélekhez, Nagy Sándor gyogy. a vörös kereszthez, Geiger Károly gyógyszer., Pollerman Bertalan gyogy., Michitsch István, Herzfeld és fia, Herzfeld Jakab és fia kereskedőknél; B á t t a s z é k e n: Poós L. gyógyszerésznél; J a n k o v á c z o n: Madzinyi J. gyógyszer. T o l n á n: Biróy Gyula gyogy.; B e z d á n b a n: Hegyessy F. gyógyszer.; Z o m b o r b a n: Sauerborn K. gyogy., Saly A. gyogy.; G a l l é E. gyogy.; Heindlhofer R., Weidinger A. és S., Falcione G.; A l m á s o n: Martinovits M. gyogy.; S z a b a d k á n: Brenner F. gyógyszer., Milassin J. gyógyszer., Joó gyógyszer., Decsy gyógyszer.; M o h á c s o n: Luizer gyógyszer., Pyrker J. gyógyszerész, Frommer M.-nél.

130. sz.
v. 1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bajai kir. járás-bíróság 1820/p. 1886. számú végzése által Baumana Hedvig bajai lakos javára Schofhauser Ádám garai lakos ellen 600 frt tőkekövetelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1200 frtra becsült: 400 kereszt buzából álló ingóságok nyilvános árverés után eladatnak.

Mely árverésnek a 8273/p.1886. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Gara községében leendő eszközésére 1886-ik évi nov. 22 ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Baján, 1886. évi nov. 9.

Horánszky László,
kir. bir. végrehajtó.

127—128. szám.
v. 1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kalocsai kir. törvényszék 1207. és 1619. számú végzése által Hesser Gyula ügyvéd javára Schofhauser Ádám garai lakos ellen 182 frt 80 kr tőke követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság felül foglalt és 455 frtra becsült 2 ló, 2 csikó, 1 tehén, 1 borju, 1 cséplőgép és 1 kocsiból álló ingóságok nyilvános árverés után eladatnak.

Mely árverésnek a 6832/p.1886. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Gara községében leendő eszközésére 1886-ik év november hó 22-ik napjának délelőtti 10¹/₄ órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.
Kelt Baján, 1886. november hó 9. napján.

Horánszky László,
kir. bír. végrehajtó.

Hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye Jankovác mező városában az uradalmat illető **italmérési (regall) jog** 1887. évi január 1-től három egymás után következő évre a legtöbbet ígérőnek bérbe adatik.

Bérleti szándékozók kéretnek 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat f. évi november hó 18. napjának délelőtti 10 órájáig bezárólag az uradalmi igazgatósághoz Kiszállásra beküldeni, hol a bérleti feltételek is megtekinthetők.

Megemlíttetik, hogy a bérlet csak azon legtöbbet ígérőnek adatik, ki egyuttal biztosítékot is képes nyújtani.

Kis-Szállás, 1886. év november hó.

Uradalmi igazgatóság:
NAGY SAMU.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, miszerint nálam

**A LEGJOBB MINŐSÉGŰ
MOSÓ-SZAPPAN**

32 krért különként kapható.

Tisztelettel
DRESCHER LAJOS

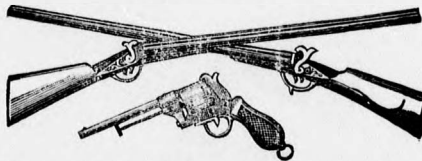
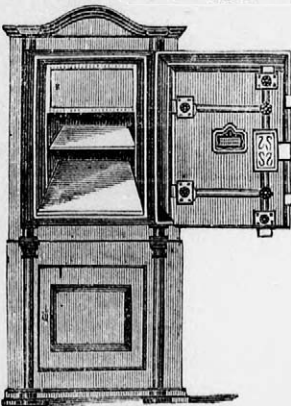
Ház-eladás.

Néh. PESSINA EDE hagyatékát képezett **ház- és hozzátartozó épülettel és nagy kerttel** szabad kézből és igen méltányos feltételek mellett **eladó.**

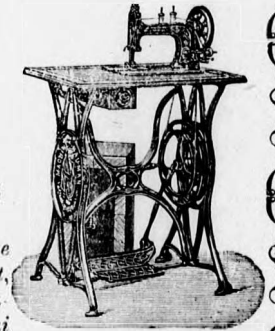
Bővebb felvilágosítást nyújt

Horváth Gyula,

a bajai „kölcsön segélyző-egyesület”
pénztárnoka.

DRESCHER GYULA
VAS- és FÜSZER-KERESKEDESE
Baján.

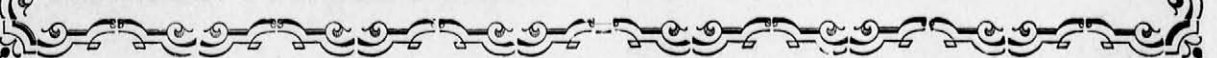
Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani a leghírneveesebb külföldi gyárakból szerzett, a legújabb szabadalmazott találmányok útján megjavított, *f i n o m* anyagból, a legnagyobb mechanikai szakszerűséggel és *p o n t o s s á g g a l* szerkesztett

VARRÓ-GÉPELMET, mint a melyek ez iparcikkekben **valóságos különlegességek**, ilyenek: **SINGER-gép**, a legváltozatosabb kiállításal és nagyságban, továbbá: **WHEELER és WILSON, HOWE, ANGER, SEIDEL és NAUMANN** magas karu, **SINGER-gép, gomblyuk és díszöltés** készülékekkel ellátott gépek. Ezekhez szükséges mindennemű **alkatrészek is** nálam megrendelhetők és javítások elfogadtatnak.

Mindennemű és fajtájú legjobb szerkesztetű **LEFAUCHEUX és LANCASTER vadász-fegyverek** jótállás mellett, egy- és két csövű előöltött, ugyszint **FLOBERT, REMINGTON és WARUANT** szoba fegyverek. — **LEFAUCHEUX és LANCASTER revolverek**; prágai Lefaucheu- és Lancaster fegyver, revolver, Flobert, Wenzel, Winchester és Wernld töltények, **lőpor**, serét, fojtás, gyutacsot és mindennemű **vadász-eszközök** nagy választékban és igen jutányos áron kaphatók üzletemben.

Legjobb minőségű **tűz- és betörés elleni vas pénzszekrény** gyári raktára.

Nagy választékban és kettő minőségben: kovácsolt és hengerezett vas, kocsí tengely, üntött vas- és bádóg kályhák, földmívelési eszközök, mindennemű **szerszámok** asztalos, bognár, bádogos, cipész, kovács, esztergályos, lakatos és építészek használatára, lakatos és kovács munkák, bánya termények, ház- és konyha-eszközök, **VAS-, RÉZ-, NORINBERGI** stb. árúk legjutányosabb árban eladása.

139 10839. szám.
közgy. k. ig. 1886.

Pályázati hirdetés.

Törvényhatósági joggal felruházott Baja városánál a 6 évi megbízás lejártá folytán üresedésbe jött tisztii állásokra, nevezetesen:

1. a polgármesteri állásra évi	2400	frt	fizetéssel,
2. a főjegyzői „ „	1600	„	„
3. a rendőrfőkapitányi „ „	1600	„	„
4. az ügyészi „ „	1000	„	„
5. az árvaszéki ülnöki „ „	1100	„	„
6. az árvaszék jegyzői „ „	1000	„	„
7. egy tanácsnoki állásra, (ki egyszersmind árvaszéki ülnök) évi	1100	„	„
8. két tanácsnoki állásra egyenként évi	1000	„	„
9. két alkapitányi állásra egyenként évi	1000	„	„
10. a főorvosi állásra évi	800	„	„
11. a kórházorvosi állásra évi	700	„	„
12. a kerületi orvosi „ „	700	„	„
13. a mérnöki „ „	750	„	„
14. a főszámvevői „ „	1000	„	„
15. a közgyámi „ „	900	„	„
16. a házi pénztárnoki „ „	900	„	„
17. az adópénztárnoki „ „	850	„	„
18. az adópénztár-ellenőri állásra évi	750	„	„
19. az állatorvosi állásra évi továbbá új szervezés folytán létesült állásokra, jelesen:	300	„	„
20. az árvaszéki nyilvántartói állásra, (ki egyszersmind a gyámi és házi pénztár ellenőre) évi	750	frt	fizetéssel
21. a fogalmazói állásra évi	700	„	„
22. a segédgyámi „ „	700	„	„
23. két igtatói állásra egyenként évi	600	„	„
24. három másod osztályú irnoki állásra egyenként évi végre az életfogytiglan már megválasztottaknak vagy kinevezetteknek előléptetése folytán esetleg megüresedhető állásokra, nevezetesen:	400	„	„
25. a levéltárnoki állásra évi	800	frt	fizetéssel
26. a földkönyvnyilvántartói állásra évi	800	„	„
27. két számtisztii állásra egyenként évi	750	„	„
28. az irodaigazgatói állásra évi	700	„	„
29. a köztárgyhídi állatorvosi állásra évi szabad lakás	500	„	és
30. négy végrehajtói állásra egyenként évi	600	„	„
31. három első osztályú irnoki állásra egyenként évi	500	„	„
32. a mértékhitelítői állásra évi szabad lakás élvezete mellett ezennel pályázati nyitattik.	600	„	és

A közgyűlés által 6 évre választatnak: a polgármester, a főjegyző, az ügyész, az árvaszéki ülnök, az árvaszéki jegyző, a három tanácsnok, a két alkapitány, a mérnök, a közgyám, a házi pénztárnok, az adópénztárnok, az adópénztári ellenőr, a fogalmazó, a földkönyvnyilvántartó és a két számtiszt.

A közgyűlés által élethossziglan választatnak: a segédgyám, az irodaigazgató, a két igtató, a három első osztályú irnok, a három másod osztályú irnok, a négy végrehajtó és a mértékhitelítő.

A törvényhatósági főorvost, a rendőrfőkapitányt, a főszámvevőt, a kórházorvost, a kerületi orvost, az állatorvost, az árvaszéki nyilvántartót, a levéltárnokot, a köztárgyhídi állatorvost a főispán élethossziglan nevezi ki.

Ezen állásokkal nyugdíj élvezete is jár. A nyugdíjaztatás az állammal és más törvényhatóságokkal létesített viszonyosság alapján alkotott városi nyugdíjügyi szabályrendelet alapján történik, a melyhez képest a nyugdíj kiszámításánál 1874. február 1-seje óta az állam vagy a viszonyosságban lévő törvényhatóságoknál bármikor töltött szolgálati idő is tekintetbe fog vétetni.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik ezen állomások valamelyikét élnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz.-ben meghatározott elméleti és gyakorlati képességüket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodásokat méltóságos Jankovich Aurél úr, Baja és Szabadka városok főispánjához (lakik Baján) folyó évi november hó 20-ikáig adják be.

Baján, 1886. október hó 21-ik napján tartott rendkívüli közgyűléséből.

Drescher Ede s. k.
polgármester

Helyiség-változás.

Alulírott van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy

cukrászdamat

Scherer Antal ur házából a BÓDOGTEREN ujonnan átalakított

KIOSKBA

helyeztem át.

Legfőbb törekvésem leend, minden a szakmamba vágó megrendeléseket a t. közönség legnagyobb megelégedésére, jutányos áron, elkészíteni.

Végül értesitem a t. közönséget, hogy nálam mindennap és minden időben többféle meleg italok u. m. kávé, Punsch, thea, Grock, feketekávé, továbbá bel- és külföldi borok kaphatók.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, maradtam

Baja, 1886. okt. hóban

Tiszteiettel

KADERZSABEK KÁROLY FRIGYES
cukrász.